

تعیین زیر جمعیتهای لنفوسیت T، B و NK بکمک آنتی بادیهای مونوکلونال در بیماران مبتلا به بیماری بهجت در ایران

دکتر مجید ریانی، متخصص ایمونولوژی

دکتر احمد مسعود، استاد گروه ایمونولوژی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر فریدون دواچی، استاد گروه روماتولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران

Study of T - cell subsets, B and NK cells in Iranian patients with Behcet's disease by monoclonal antibodies

ABSTRACT

Behcet disease (BD) is a systemic inflammatory disease of unknown etiology. There is however, some evidence to suggest that immunological abnormalities are important in its pathogenesis, furthermore several T - cell abnormalities which may be quite relevant to autoimmune origin of the disease have been described. We report here our study of T - cell subsets, B and NK cells in 68 patients with BD in comparison to 30 normal controls, by monoclonal antibodies against CD3 (pan - T-cell), CD4 (Helper) CD8(Suppressor / cytotoxic), CD22 (B-cell) and CD16(NK-cell) markers.

The results show the increase ($P=0.008$) of T (CD3) , T(CD4) ($P<0.000001$) and decrease of T (CD8) ($P<0.000001$) and reduction in ratio of CD4/CD8 cells ($P<0.000001$) , but any alteration in B and NK cells number were not seen. In patients with BD 69.8% negative PPD test and above results suggests that the cellular immunity in these patients is anergic, which may be an important etiological factor.

استفاده از آنتی بادیهای منوکلونال بر علیه پذیرندهای CD3 و CD8، CD4، زیر جمعیتهای فوق را تعیین کرده و نسبت سلولهای T(CD4)/T(CD8) را نیز مشخص نماییم. برای شمارش سلولهای NK و لنفوسيتهای B از آنتی بادی منوکلونال مربوط به پذیرندهای CD22، CD16 استفاده نمودیم تا بدین ترتیب، برداشت کلی از اختلالات لنفوسيتی در این بیماران به دست آوریم، لازم به ذکر است که محققین دیگری نیز در کشورهای مختلف در این مطالعه نموده اند (۳ و ۹)، در این مقاله به مقایسه و ارزیابی فاکتورهای متعدد پرداخته و درباره نقش اختلالات مزبور در پاتوژن بیماری بهجت صحبت خواهیم نمود.

مقدمه

بیماری بهجت یک بیماری سیستمیک است که در کشورهای نواحی دریای مدیترانه و ژاپن و ایران بیشتر دیده شده و با ضایعات دهانی، تناسلی، چشمی، علایم عصبی، پوستی و مفصلی مشخص می‌گردد. پاتوژن این بیماری تاکنون ناشناخته می‌باشد. ناهنجاریهای متعدد ایمونولوژیک، عدم تعادل زیر جمعیتهای مهمترین یافته‌های ایمونولوژیک، عدم تعادل زیر جمعیتهای لنفوسيت T در خون محیطی می‌باشد (۳). این عدم تعادل احتمالاً در پاتوژن بیماری بهجت نقش مهمی را ایفاء می‌نماید، با توجه به ناهنجاریهای فوق تصمیم گرفتیم تا با

بیماران و روش کار

بیماران: کلیه آزمایشها در گروه ایمونولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران بر روی نمونه‌های خون محیطی ۹۶ بیمار که مشکوک به بیماری بهجت و برای اولین دفعه به بخش روماتولوژی بیمارستان دکتر شریعتی تهران مراجعه نموده بودند، بشکل مجهول دو جانبی (Double blind) انجام گرفت بطوري که پس از انجام معاینات بالینی از ۹۶ بیمار، ۶۸ نفر مبتلا به بیماری بهجت، ۱۶ نفر مبتلا به آفروز دهانی و تناسلی و ۱۲ نفر دارای اووئیت (Uveitis) تشخیص داده شدند (جدول ۱). از ۶۸ مورد بهجت، ۳۵ نفر زن و ۳۳ نفر مرد در سنین بین ۱۹ - ۵۲ سال بودند. ۳۰ نفر فرد طبیعی هم بعنوان گروه کنترل سالم هم‌زمان نمونه گیری شده است. علایم بالینی بیماران بهجت در این مطالعه در جدول ۲ آرائه می‌گردد.

جدول ۱: مشخصات و تشخیص نهایی بیماران مشکوک به بیماری بهجت

علایم چشمی:	
۷۴۲/۶	۲۹
۷۴۰/۶	۳۱
۷۴۰/۰	۱۷
۷۰۹	۴
۷۱۰	۱
۷۱۴/۷	۱۰

علایم عصبی:	
۷۳	۲
۷۳	۲

علایم مفصلی:	
۷۱۰/۲	۷
۷۱۰/۲	۷
۷۲	۲
۷۲۵/۰	۱۷
۷۲	۲

علایم دیگر:	
۷۸/۸	۶
۷۱/۵	۱
۷۸/۵	۲
۷۱/۵	۱
۷۱/۵	۱
۷۱/۵	۱
۷۱/۵	۱
۷۱/۵	۱

علایم پاراکلینیکی:	
۷۴۴/۱۱	۲۰
۷۴۱/۱۷	۲۸

تشخیص نهایی	جمع	زن	مرد	سندرم بهجت
آفروز دهان و تناسل	۶۸	۳۵	۲۲	۱۰
اوروبیت	۱۲	۸	۴	
جمع	۹۶	۵۳	۴۳	

جدول ۲: علایم کلی بیماران مبتلا بیماری بهجت

علایم بیماری بهجت در ۶۸ بیمار	درصد	نعداد	علایم بیماری بهجت
علایم مخاطی:			
۱- آفروز دهان	۹۴/۱	۶۶	
۲- آفروز تناسل	۶۲/۲	۴۳	
علایم پوستی:			
۱- فوئیکوت	۶۹/۱	۴۷	
۲- اریتم گرمه	۷۰/۵	۱۴	

روش کار

۱- نمونه گیری و جداسازی سلولهای تک هسته‌ای از خون محیطی

از بیماران مبتلا به بهجت، بیماران کنترل و کنترل سالم، مقدار ۱۰ سانتیمتر مکعب خون هپارینه (Heparin 5000 u/ml) تهیه گردید. سپس در آزمایشگاه توسط فایکل با دانسته ۱/۰۷۷ و ساتریفیوژ با دور ۲۵۰۰ در دقیقه به مدت ۲۰ دقیقه لنفوسيتهای خون محیطی را جدا کردیم (۷) سپس با استفاده از آنتی بادی CD22، CD16، CD8، مسنوکلونال موجود بر علیه مارکرهای ،

بهجهت، بیماران کنترل و افراد سالم هیچگونه تغییری مشاهده نشده است، نتایج در جدول شماره ۴ ارائه میگردد.

جدول شماره ۴: بررسی آماری نتایج شمارش درصد زیر جمیعیتهای لنفوسیت T و نسبت CD4/CD8 و سلولهای NK و B در بیماران بهجهت و افراد سالم

مارکر سطحی	بیماران بهجهت	بیماران سالم	کنترل سالم	نتیجه آماری
T CD3	۷۱/۵۷ ± ۷/۹۵	۶۷/۰۳ ± ۷/۲۲	sig. P=0.008	
T CD4	۲۵/۵ ± ۹/۲۲	۴۵/۰۰ ± ۶/۱۲	sig. P<0.000001	
T CD8	۲۶/۴ ± ۹/۵	۲۰/۰۰ ± ۴/۹۸	sig. P<0.000001	
CD4/CD8	۱/۰۶۹ ± ۰/۴۵	۲/۲۶ ± ۰/۷۸	sig. P<0.000001	
NK(CD16)	۶ ± ۲/۵	۶ ± ۲	not.sig.	
B(CD22)	۱۰/۳۹ ± ۱/۲۴	۱۱± ۲	not.sig.	

از بررسی آماری نتایج حاصل از شمارش زیر جمیعت لنفوسیتهای T CD4 در بیماران بهجهت نسبت به افراد کنترل بیمار کاهش قابل توجه ($p < 0.005$)، شمارش لنفوسیتهای T افزایش قابل توجه ($p < 0.005$) و در نسبت CD4/CD8 کاهش ($p < 0.005$) مشاهده شده است. در حالی که در میزان شمارش (CD3) در بیماران بهجهت و بیماران کنترل تفاوتی مشاهده ننمیگردد، نتایج در جدول ۵ ارائه میشود.

جدول شماره ۵: بررسی آماری و نتایج شمارش زیر جمیعیتهای لنفوسیت T و نسبت T(CD4)/T(CD8) و سلولهای NK، B در بیماران بهجهت در مقایسه با بیماران کنترل

مارکر سطحی	بیماران بهجهت	بیماران کنترل	بیماران سالم	نتیجه آماری
T CD3	۷۱/۵۷ ± ۷/۹۵	۶۹/۸۹ ± ۸/۷۰	۶۷/۰۳ ± ۷/۲۲	not. sig.
T CD4	۲۵/۵ ± ۹/۲۲	۴۲/۴۲ ± ۹/۷۳	۴۵/۰۰ ± ۶/۱۳	sig. P<0.005
T CD8	۲۶/۴ ± ۹/۵	۲۶/۸۹ ± ۷/۰۸	۲۰/۰۰ ± ۴/۹۸	sig. P<0.005
CD4/CD8	۱/۰۶۹ ± ۰/۴۵	۱/۷۶۲ ± ۰/۶۸	۲/۳۶ ± ۰/۷۸	sig. P<0.005
NK(CD16)	۶ ± ۲/۵	۶/۵۳ ± ۲/۷۲	۶ ± ۲	not.sig.
B(CD22)	۱۰/۸۹ ± ۱/۲۴	۱۱± ۲/۶۲	۱۱ ± ۲/۶۲	not.sig.

منوکلونال موجود برعلیه مارکرهای CD22، CD16، CD8، CD3، CD4 و آنتی بادی کنژوگه شده با ردآمین و میکروسکوپ فلورسانس دارای فیلتر مناسب، لام توما و شمارشگر دستی، تعداد و درصد هر یک از سلولهای حامل مارکرهای فوق تعیین گردید. پس از اتمام نمونه گیری، بلا فاصله به مقدار ۱۰۰۰۰ u/ml (10000 u/ml) به صورت داخل جلدی محلول PPD به غلظت (intradermal) به تمام بیماران تزریق گردید.

۲ - آمار: جهت آنالیز آماری نتایج شمارش درصد هر یک از زیر جمیعیتهای فوق در بیماران بهجهت با افراد سالم و بیماران کنترل از تست آماری t-student استفاده شده است و نتایج به صورت Mean±SD ارائه میگردد.

نتایج

نتایج حاصله از شمارش درصد لنفوسیتهای T حامل مارکرهای CD8، CD4، CD3 و نسبت CD4/CD8 و همچنین شمارش سلولهای NK (CD16) و نیز سلولهای B (CD22) در بیماران بهجهت، بیماران کنترل و افراد سالم در جدول شماره ۳ ارائه میگردد.

جدول شماره ۳: نتایج شمارش زیر جمیعیتهای T و سلولهای NK، B در بیماران بهجهت بیماران کنترل و افراد سالم

مارکر سطحی	بیماران بهجهت	بیماران کنترل	افراد سالم
T CD3	۷۱/۵۷ ± ۷/۹۵	۶۹/۸۹ ± ۸/۷۰	۶۷/۰۳ ± ۷/۲۲
T CD4	۲۵/۵ ± ۹/۲۲	۴۲/۴۲ ± ۹/۷۳	۴۵/۰۰ ± ۶/۱۳
T CD8	۲۶/۴ ± ۹/۵	۲۶/۸۹ ± ۷/۰۸	۲۰/۰۰ ± ۴/۹۸
CD4/CD8	۱/۰۶۹ ± ۰/۴۵	۱/۷۶۲ ± ۰/۶۸	۲/۳۶ ± ۰/۷۸
NK(CD16)	۶ ± ۲/۵	۶/۵۳ ± ۲/۷۲	۶ ± ۲
B(CD22)	۱۰/۸۹ ± ۱/۲۴	۱۱± ۲/۶۲	۱۱ ± ۲/۶۲

از مقایسه آماری شمارش درصد سلولهای T CD3 (pan T cell) در بیماران بهجهت در مقایسه با افراد سالم افزایش قابل توجه ($p=0.008$)، سلولهای T CD8 کاهش (Helper T) افزایش قابل توجه ($P<0.000001$) و سلولهای NK نشان می دهند. نسبت افزایش قابل توجه ($P<0.000001$) در بیماران بهجهت با افراد سالم T CD4/T CD8 کاهش قابل توجه ($P<0.000001$) نشان میدهد. در مقایسه آماری شمارش سلولهای NK و B در بیماران مبتلا به

بحث

مقایسه با افراد سالم می‌باشد.

در اینجا سؤالی مطرح می‌شود که این تغییرات چه مسائلی را بدنبال خواهد داشت؟ در گزارشی پیشنهاد می‌گردد که فعالیت preactive سلولهای T سوپرسور در بیماران مبتلا به حالت بیماری بهجت برای فعالیت هر دو رده سلول T, B ناکافی و دچار نقص است (۱۰)، ولی در بیماران مبتلا به حالت بهبود یافته بیماری، فعالیت سوپرسوری سلولها، باز سازی شده است، از طرفی نشان داده شد که عدم کفایت در فعالیت سوپرسوری در بیماران مبتلا به حالت preactive بیماری بهجت، در تولید سلولهای افکتور T (suppressor) نهفته است، ولی در پاسخ به علائم ایجاد شده توسط سلولهای Ts نقصی مشاهده نمی‌گردد (۱۰).

بیماران مبتلا به حالت preactive بیماری بهجت، نقص وسیعی در Autologus-MLR نشان می‌دهند که بازتاب نقص در فعالیت سلولهای T(CD4) می‌باشد، لذا این سلولها در فعالیتهاي سوپرسوری دخیل هستند یا به عبارت دیگر این بیماران می‌توانند ترجیحاً یک جمعیت سوپرسوری از سلولهای T (CD4) خود را دست دهند که منجر به کاهش تعداد سلولهای T(CD4) در این بیماران می‌گردد، بنابراین عدم فعالیت سوپرسوری سلولهای Ts در این بیماران می‌تواند بطور وسیعی مربوط به عدم فعالیت و یا کاهش در تعداد سلولهای T(CD4) باشد که فعالیت سوپرسوری را ایجاد می‌کنند (۱۰). امروزه مشخص شده است که سلولهای T(CD4) دارای دو زیر جمعیت TH1, TH2 می‌باشند بطوری که TH1 دارای فعالیت سوپرسوری بیشتر و TH2 بیشتر دارای فعالیت کمکی می‌باشد.

حال چگونه این نتایج به پاتوژن بیماری بهجت مربوط می‌گردد، نامشخص است، شاید کاهش در سلولهای مؤثر سوپرسوری برای آغاز و تقویت تاهمجاریهای اتوایمیون و یا التهابی در بیماری بهجت لازم و ضروری می‌باشد (۱۰).

در این بررسی، جهت ارزیابی کارآیی ایمنی سلولی، تست مانترونجام شد که با تزریق ۱/۰ میلی لیتر محلول PPD در بیماران بهجت، ۳۷ بیمار (۸/۶۹٪) نتیجه تست مانتو منفی و ۱۶ نفر (۲/۰٪) نتیجه مثبت بین (+) تا (+++) را نشان می‌دهند (تعداد کل بیمارانی که جهت خواندن نتیجه تست مراجعه نمودند، ۵۳ نفر می‌باشند). در مطالعات دیگری که در همین زمینه انجام گرفته، در بیماران بهجت هیچگونه نقصی در سیستم ایمنی سلولی آنها مشاهده نگردید (۱۳,۱۶). اما نتایج تست فوق در مطالعات ماحاکی از نک کم کاری (Anergy) در ایمنی سلولی بیماران بهجت می‌باشد که با نتایج شمارش لنفوسيتهاي خون محيطی مطابقت دارد، به نحوی که کلیه افراد بالنتیجه منفی در تست مانتو، کاهش در تعداد سلولها (CD4) و افزایش در (CD8) را نشان می‌دهند.

در حالی که در تست DNCB کاهش قابل توجه در پاسخ مثبت

تاکنون اتیولوژی مشخصی در بیماری بهجت تعیین نشده است، محققین تغییرات پدیدهای ایمونولوژیک را در ایجاد آن مؤثر می‌دانند، در مطالعه‌ی که تو ط محققین در سایر نقاط دنیا انجام گرفته است، وجود اختلال در تعداد لنفوسيتهاي خون محيطی بیماران بهجت گزارش نموده‌اند (۱)، بطوری که در تحقیقات بیماران بهجت G.Valesini کاهش قابل توجه در تعداد سلولهای لنفوسيت T که حامل مارکر CD3 می‌باشند و کاهش در نسبت لنفوسيتهاي T(CD4)/T(CD8) را گزارش نموده‌است، و از طرفی علت این کاهش در نسبت فوق را افزایش قابل توجه در تعداد لنفوسيتهاي T با مارکر CD4 دانسته‌اند اما در تعداد لنفوسيتهاي T با مارکر CD4 در مقایسه با افراد طبیعی تغییری مشاهده نگردید (۳).

در تحقیقات دیگر که توسط Tim و همکارانش انجام گرفت گزارش شده است که شمارش سلولهای لنفوسيت T (CD4) بطور مشخصی کاهش می‌یابد در حالی که در تعداد سلولهای T(CD8) افزایش شاخصی مشاهده می‌گردد (۹) در همین مطالعه نشان داده شد که تعداد در زیر جمعیت سلول T غیر طبیعی است و نسبت T(CD4)/T(CD8) به جای اینکه در حد نرمال باشد (۲) بطور قابل توجهی کاهش یافته است.

اگر چه کاهش در نسبت سلولهای T(CD4)/T(CD8) توسط Lehner (۱۹۸۲)، Kotani & Sakane (۱۹۸۲) گزارش شده است، عقاید مختلفی در مورد علت کاهش این نسبت وجود دارد. در حالی که kotani, Sakane کاهش قابل توجه در تعداد سلولهای T(CD4) و افزایش مشخصی در تعداد سلولهای T(CD8) را گزارش نموده‌اند، ولی فقط کاهش سلولهای T(CD4) توسط Lehner گزارش شده است (۳).

در مطالعه دیگری که با استفاده از آنتی‌بادی منوکلونال برعلیه مارکرهای سطحی CD8 و CD4 انجام گرفته است، عدم تعادلی در زیر جمعیتهاي لنفوسيت T مشاهده شده است، بطوری که در ۹ بیمار از ۱۰ بیمار بهجت، نسبت T(CD4)/T(CD8) کمتر از یک (۱) گزارش شده است، این نسبت در بیمارانی که دوره خاموشی را طی می‌کنند، قدری بالاتر از بیمارانی است که فرم فعال بیماری را نشان می‌دهند (۵)، این کاهش قابل توجه در نسبت فوق را نویسته مربوط به کاهش T(CD4) و افزایش T(CD8) می‌داند (۵).

در مطالعات ما که برروی ۶۸ بیمار مبتلا به حالت فعل بیماری بهجت در مقایسه با ۳۰ نفر کنترل سالم انجام گرفت (جدول ۴)، میانگین شمارش درصد لنفوسيتهاي T حامل مارکر CD3 می‌باشند، در بیماران بهجت (در مقایسه با افراد سالم) افزایش قابل توجهی را نشان می‌دهد، میانگین شمارش درصد لنفوسيتهاي T(CD4) کاهش و میانگین T(CD8) افزایش قابل توجهی را نشان میدهند، حاصل نهایی از این تغییرات در زیر جمعیتهاي لنفوسيت T(CD4)/T(CD8) در بیماران بهجت در نسبت (۳) کاهش در نسبت T(CD4)/T(CD8) در بیماران بهجت

تمام بیماران بهجت به فعال کننده‌های پلی‌کلولوکال وابسته به سلول T نظری PWM پاسخ نمی‌دهند، این مشاهدات نشانگر ناهمجارتی سلولهای B می‌باشد (۱۱).

افزایش سطح سرمی ایمونوگلوبولین‌ها و تولید آنتی‌بادیهای اتوراکتیو و حضور CIC در بعضی از بیماران مبتلا به حالت فعال بیماری بهجت می‌تواند مربوط به ناهمجارتی‌های سلول B باشد، از طرفی در این بیماران، فعال شدن پلی‌کلولوکال سلولهای B نیز مشاهده می‌گردد (۱۲). در بیماریهای دیگر نظری SLE مشخص شده که یک نقص در سلولهای B همراه با کاهش فعالی سوپرسوری سلولهای T ممکن است منجر به ایجاد و بقاء فعالیت بینهاست پلی‌کلولوکال سلولهای B گردد (۱۱).

در مطالعات مامقدار IgG تغییری را نشان نمی‌دهد حال آنکه IgA, IgM بیش از حد طبیعی تولید شده است (جدول ۶). یکی از مواردی که ایمونوگلوبولین‌ها می‌توانند شرکت فعال داشته باشند در ایجاد CIC می‌باشد، قابل ذکر است که از ۶۸ بیمار مورد مطالعه، ۳۷ بیمار CIC بالاتر از حد طبیعی نشان می‌دهند که ۲۰ نفر IgE بالا (٪۵۴)، ۶ نفر G IgG بالا (٪۱۶)، ۱۱ نفر IgA بالا (٪۳۰) و ۱۵ نفر IgM بالا (٪۴۰) داشته‌اند که شرکت آنتی‌بادیها در ایجاد CIC و شرکت آن در پاتوژن بیماری بهجت می‌باشد.

جدول ۶: مقایسه آماری نتایج IgG, IgM, IgA, IgE در بیماران بهجت در مقایسه با افراد طبیعی

کلاس ایمونوگلوبولین	مقایسه آماری
IgG	not-significant
IgA	P=0.0007
IgM	P<0.000001
IgE	P=0.005

بطور خلاطه از نتایج می‌توان چنین استنباط نمود که سیستم ایمنی سلولی در بیماران بهجت دچار نقص است، بطوری که در مراحل شروع بیماری، سیستم ایمنی سلولی شدیداً اتریزیک بوده به نحوی که به تحریک کننده‌های سیستم ایمنی سلولی نظری DNBC، PPD پاسخ نمی‌دهند و بیماری به طرف حاد شدن پیش می‌رود و با برگشت فعالیت سوپرسوری سلولهای T، بیماری موقتاً بهبود می‌یابد و در صورت قرار گرفتن مجدد در معرض عامل ناشناخته‌ای، سیستم ایمنی با از دست دادن فعالیت سوپرسوری خود دچار نقص شدیدشده و علائم بیماری در پی آن بروز می‌کند و از طرفی، فعال شدن پلی‌کلولوکال سلولهای B موجب افزایش تولید آنتی‌بادیها و ایجاد CIC که در نهایت عوارضی نظری و اسکولیت، آرتیت و

بیماران بهجت مشاهده می‌گردد، که پیشنهاد کننده افزایش میزان اتریزی ایمنی سلولی در این بیماران می‌باشد (۶).

به نظر می‌رسد که سلولهای T(CD8) بهجت بیشتر از نوع T سیتو توکسیک باشند که می‌توانند در پاتوژن بیماری بهجت دخیل باشند، زیرا بوضوح مکانیزم‌های سوپرسوری در این بیماران برای هر دو رده سلولی T, B دچار نقص است، بطوری که ما شاهد تولید آنتی‌بادیهای متنوع از کلاس IgM, IgA, IgG, IgE می‌باشیم که خود می‌توانند در ایجاد CIC و فعال سازی سیستم کمپلمان و در نتیجه ایجاد تخریب نسجی توسط این عوامل هومورال گردد.

در مقایسه نتایج شمارش درصد زیر جمعیتهای لنفوسیت T در بیمار از بهجت با بیماران کنترل، ما شاهد کاهش شدیدتر در تعداد سلولهای T(CD4) و افزایش بیشتر در تعداد سلولهای T(CD8) و T(CD4)/T(CD8) در بیماران کاهش قابل توجه تر در نسبت (۶). در بیماران بهجت هستیم که خود حاکی از ضعیف بودن سیستم ایمنی سلولی در بیماران کنترل، کاراتر و قوی تر از سیستم ایمنی سلولی در بیماران بهجت می‌باشد.

در مطالعه‌ای که انجام گرفت، تعداد سلولهای NK(CD16) در بیماران بهجت در مقایسه با افراد طبیعی و بیماران کنترل هیچ تغییر قابل توجهی را نشان نمی‌دهد، اما باید دید که فعالیت این سلولها چه تغییری را نشان می‌دهند که باید تحقیق شود. در مطالعه دیگری که توسط محققین انجام گرفته، نتایج حاصله حاکی از این است که تعداد سلولهایی که به عنوان NK فعال شناخته می‌شوند، در بیماران بهجت کاهش نشان می‌دهند (۴، ۵) و فعالیت سلولهای NK در حالت بالینی فعال بیماری بطوط قابل توجهی پایین تر از افراد طبیعی می‌باشد (۵). در فرم فعال بیماری بهجت، کاهش فعالیت سلولهای NK ممکن است مربوط به کاهش تیتر INF در سرم باشد در حالی که در فرم غیر فعال بیماری بطوط نسبی فعالیت سلولهای NK افزایش می‌یابد که ممکن است بعلت بالاتر بودن تیتر INF در سرم بیماران بهجت باشد (۵). مشخص شده است که میزان تولید INF توسط سلولهای T (Snakane, Miagawa, 1983) در بیماری بهجت کاهش می‌یابد، در حالی که در فرم بهبود یافته، افزایی INF مشاهده می‌گردد (۴)، با مشاهده نتایج حاصله از تغییرات فعالیت سلولهای NK، شاید بتوان چنین نتیجه گیری کرد که عدم تعادل در زیر جمعیت سلولهای T موجب این اختلالات رفتاری در سلولهای NK می‌گردد.

در مطالعات ما، تعداد سلولهای B هیچگونه تغییری را نشان نمی‌دهد، در حالی که گزارش‌هایی حاکی از افزایش تعداد لنفوسیتهای B که بطور خود به خود ایمونوگلوبولین ترشح می‌کنند، وجود دارد و از طرفی کاهش در پاسخدهی سلولهای B به میتوژن‌های غیروابسته به T مشاهده می‌گردد و همچنین سلولهای B موجود در

اووئیت در این بیماران ایجاد می‌گردد.

REFERENCES

1. Denman A.M : Lymphocyte abnormalities in Behcet, S syndrome. clin. exp. immunol. 42,: 175-185, 1980.
2. Yong C: CD4, CD8 cell responses to herpes simplex virus in Behcet, s disease. clin. exp immunol. 74, 6-10,1988.
3. Valesini G. et al : Evaluation of T cell subsets in Behcet, s syndrome using anti - T- cell monoclonal antibodies. clin. exp. immunol. 60 : 55-60, 1985.
4. Kaneko F. et al : NK cell number and function in peripheral lymphoid cells in B. D. British J. of Dermatology. 13 : 313-318. 1985.
5. Hanzaoui K. et al : Nk cells in Behcet, disease. clin, exp. immunol 71, 126-131.1988.
6. Jorizzo J.L : Behcet, s disease. neurologic clinics vol. 5 no. 3 427-440, 1987.
7. Rose N.R : preparation of mononuclear cells by density gradian . manual of clonical laboratory immunology. 3th edition 228-220,1988.
8. Stuatr J et al : Behcet, s disease . J. of the American Academy of Dermatology vol 19, no 5, part 1, 767 - 779, 1988.
9. Mosmann T.R et al : The role of IL - 10 in crossregulation of TH1 and TH2 responses . Immunology today Elsevier science publisher. vol 12, no 3(129) march 1991.
10. Sakane T. et al : Functional abberation of T cell subsets in patients with Behcet disease. Atrhritis and Rheumatism voi 25 no . 11 , 1343-51, nov. 1982.
11. suzuki Abnormal B cell functions in patients with B.D. Arth . and Rheumatism. vol 29, no 2(FEB) 212 - 219, 1986.
12. Scully C : mmunoglobulins G, M, A, D and E in Behcer disease. Clinica Chimica Acta, 120 : 237-342, 1982.